

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

14 Liberatione legata, an actione in rem conueniri possit legatarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

siquidem instrumenti fides solum a notario penderet. imo ea consilio quatuor exigit, vt per testes fides instrumenti directe improbetur. Primum, quo tabellio aliqui nutantis sit fidei, quippe quæ ex fama dubia quoquo modo sit. Secundum, testes esse probos viros. Tertium, actum ipsum, cuius instrumentum meminit, non esse antiquum, sed paucis ante annis contigisse. Quartum, quod omnes testes instrumento adscripti, vnanimi & concordati testimonio aduersus instrumentum iurati testificentur, quæ fere deducuntur à gl. & veterum opinionibus, in d. cap. tertio loco. sicuti diligenter tradit Henricus in d. cap. cum Ioannes colum. 2. & seq. atque idem Panorm. num. 13. & 14. nobis satis Regiis constitutionibus, quibus vti tenemur, communes sententias, quas præcipue & potissimum exposuimus, antiquatas, atque repulsa fuisse, quod discretus, prudens, & doctus iudex animaduertet.

siquidem instrumenti fides solum a notario penderet. imo ea consilio quatuor exigit, vt per testes fides instrumenti directe improbetur. Primum, quo tabellio aliqui nutantis sit fidei, quippe quæ ex fama dubia quoquo modo sit. Secundum, testes esse probos viros. Tertium, actum ipsum, cuius instrumentum meminit, non esse antiquum, sed paucis ante annis contigisse. Quartum, quod omnes testes instrumento adscripti, vnanimi & concordati testimonio aduersus instrumentum iurati testificentur, quæ fere deducuntur à gl. & veterum opinionibus, in d. cap. tertio loco. sicuti diligenter tradit Henricus in d. cap. cum Ioannes colum. 2. & seq. atque idem Panorm. num. 13. & 14. nobis satis Regiis constitutionibus, quibus vti tenemur, communes sententias, quas præcipue & potissimum exposuimus, antiquatas, atque repulsa fuisse, quod discretus, prudens, & doctus iudex animaduertet.

imo ea consilio quatuor exigit, vt per testes fides instrumenti directe improbetur. Primum, quo tabellio aliqui nutantis sit fidei, quippe quæ ex fama dubia quoquo modo sit. Secundum, testes esse probos viros. Tertium, actum ipsum, cuius instrumentum meminit, non esse antiquum, sed paucis ante annis contigisse. Quartum, quod omnes testes instrumento adscripti, vnanimi & concordati testimonio aduersus instrumentum iurati testificentur, quæ fere deducuntur à gl. & veterum opinionibus, in d. cap. tertio loco. sicuti diligenter tradit Henricus in d. cap. cum Ioannes colum. 2. & seq. atque idem Panorm. num. 13. & 14. nobis satis Regiis constitutionibus, quibus vti tenemur, communes sententias, quas præcipue & potissimum exposuimus, antiquatas, atque repulsa fuisse, quod discretus, prudens, & doctus iudex animaduertet.

CAPVT XIV.

Liberatione legata, an actione in rem conueniri valeat legatarius?

SUMMARI A.

- 1 Qui ab administratione præterita liberatur, vel contractu, vel testamento tenetur ad id, quod actione reali vendicari potest.
- 2 Liberatione legata à reddendis rationibus, & ab actione præterita administrationis, an consentantur reliqua remissa.
- 3 Quod operetur liberatio à reddendis rationibus, vel ab actione future administrationis.
- 4 Inuentarij confessio potest à testatore tutori remitti. Et ibi in l. l. l. vlt. C. arbit. iur.
- 5 Aduersus tutorem non conscientem inuentarium, iuratur in litem propter dolum præsumptum.
- 6 Expenditur locus insigniter vitiosus apud Bart. l. tutor qui reperiendum ff. de admin. tuto. num. 21.

VM Meuia tutori omnino liberationem legasset, respondit Iurifconsultus, tutorem conueniri posse à Meuia hæredibus, vt pecuniam Meuia restitueret. l. Aurelius. §. Meuia. ff. de liber. legat. ex cuius responso gloss. Bart. & Dd. adnotarunt, in generali liberatione tutoribus, curatoribus, ceterisq; alienarum rerum administratoribus, legato non venire, ea quæ actione in rem vendicari possunt, quasi illa extranea sunt à redditione rationu. quippe quæ in his, quæ expenduntur, versetur. idem probatur in l. & vno. §. eius. ff. de acc. pilat. quo in loco actionis in rem mentio fit in plenissima liberatione. Caute igitur Accurs. in d. §. Meuia. distinxit pecuniam, quæ ipsius Meuia esset, & apud tutores mansisset à pecunia, quæ Meuia ratione administrationis tutelæ deberetur à tutoribus, quasi prior non obstante liberatione peti posset, posterior vero in liberationem venisset, quam gloss. dixisset singul. Bal. in l. cum necessitate. C. de fideicommiss. & notab. l. in princip. de action. num. 101. idem in l. sub prætextu. in 2. C. de trasact. colum. 2. Angel. cons. 185. in princip. & cons. 174. est & ad hoc textus insignis in l. Aurelio. §. 1. ff. de liber. legat. vbi liberatione in hunc modum legata, questionem curatoribus meis nemo faciet, rem enim ipse tractaui. respondet Modestinus, si quid dolo curatores fecerunt, aut si que res testatoris penes eos sunt, eo nomine conueniri eos posse. Hoc sane responso satis expressum est, id quod gl. Bart. & ceteri colligunt ex dicto §. Meuia. quorum opinionem frequentissimo omnium calculo receptam esse opinamur. & id apparet ex his, quæ hoc capite tradentur est & ad hoc textus insignis in l. creditor. §. Titia. ff. de liber. legat.

Primo deducitur ab his probatio eius, quod Bart. docet. in l. non solum. §. vlt. ff. de liber. legat. scribens, liberationem legatam depositario, vel comodatario, ab actione depositi, vel commodati, sive ex causa depositi aut commodati, minime referri ad actionem in rem: hæc etenim sententia probatur in d. §. Meuia. & præterea ratione satis valida, siquidem qui liberatur, ab obligatione liberari censetur: at cum actione in rem quis conuenitur, non vt obligatus, sed vt possessor in iudicium vocatur. l. officium. ff. de rei vendic. Nec liberatio comprehendit actionem, que possit contra quemlibet extraneum possidentem proponi, id est, rei vendicationem, quam obrè Bar. opinio recepta est fere omnium consensu: & præsertim ab Alexand. consil. 46. num. 4. lib. 1. & consil. 170. num. 6. lib. 2. Lancetot. Decio in l. si fideiusor. colum. 2. ff. de legat. 1. Iafone consil. 171. col. 3. lib. 1. quod maxime notandum est.

Secundo, ab eadè ratione procedit, liberationem non tantum in vltima voluntate legatam, sed & lege concessam,

conf. 192. num. 4. Aymon. conf. 193. num. 9. Goyzad. conf. 92. nu. 12. Cre in inter consilia Alex. d. conf. 62. num. 7. sentit Francisc. de Pe-
 pis de conf. 282. Dec. & Curt. iun. in d. l. actione. ad fin. ex quibus
 idem erit quoad culpam etiam latam in omittendo cōtin-
 gentem, & quoad dolum præsumptum: & tandem quoad
 ea, quæ potuissent à testatore remitti: nam si legatum ita
 conceptum fuerit, quemadmodum Dyn. Ang. & sequaces
 explicant, censentur remissa ea, quæ à tutore doli præsum-
 pti, & culpa etiam lata omissionis causa cōmissa exigi po-
 terant, modo factus non fuerit locupletior. quod in specie
 Fulg. respondit, cui ceteri assentunt, quamvis Corn. in d.
 conf. 113. col. vlt. lib. 1. existimet, prædictum legatum quoad ex-
 pressam vel tacitam reliquorum remissionem omnino va-
 lere, etiam si ex reliquis tutor locupletior fiat.

Octavo, deducitur ex his, etiam si expressim tutore futu-
 ro legerit id, in quo damnatus fuerit causa doli in admini-
 stratione tutela commissi, nihilominus aduersus ipsum ob
 dolum verum agi posse, licet factus non fuerit tutor locu-
 pletior: id etenim probant omnes hi, qui aduersus Dynum
 communē opinionē sequuntur, & præterea Corn. d. conf. 113
 col. pen. cui falso à quibusdā contrariū adscribitur: receptum
 tamen est, oportere dolum probari ab his, qui tutore ea ex
 causa in iudicium vocauerint, l. quoties. §. qui dolo. ff. de probat.

Vltimo, omittendū non est, ab opinione Dyni, ea ex par-
 te, qua vera est, sane iure probari potest, colligi satis aperte,
 id legatum tutore prodesse, si apud iudicem conueniatur, ex
 eo, quod Repertorium facere omiserit: etenim ob id le-
 gatū ab ea actione absolvendus, vt eleganter Fulgo. Deci.
 Gozadin. & Aymon in prædictis responsis scribere, potuit
 siquidem confectio Inuentarij à testatore remitti, l. vltim. C.
 arbit. iur. cum alioqui contra tutorem, qui repertorium cō-
 ficere omiserit, in litem iuret, l. tutor qui repertorium. ff. de ad-
 ministr. tutor. non tamen contra tutoris heredem. l. alio. C. de in
 lit. iur. l. 6. tit. 11. part. 3. quasi illa præsumptio doli, quæ non
 confectio Inuentarij adest contra tutorem, minime admit-
 tatur aduersus ipsius tutoris heredem. idem probatur in l. 2.
 & in l. vlt. C. de in lit. iur. vnde licet controuersum sit, an ob do-
 lum verū lite nondū à defuncto cōtestata, iuret in litem
 contra heredem. Bart. cui frequētissime omnium consensu
 suffragatum est in l. aditionibus. ff. de in lit. iur. Curtio iuniorē, 34.
 inibi refragante, autoritate eiusdem Bart. in l. 1. C. de in lit. iur.
 ab omnibus tamen receptum est, ob dolum præsumptum,
 lite nondū contestata, mortuo reo, aduersus eius heredem
 in litem iurandum non esse: dolum autem tutoris non con-
 ficientis inuentarium, præsumptus est, non verus, sicuti ex
 præmissis, præsertim ex l. vlt. C. arbit. iur. deducitur, notant in
 specie Dyn. Alber. Bart. num. 20. & Cuman. in d. l. tutor qui reper-
 torium. in prin. idem Bart. in d. l. 1.

Hinc profecto manifeste constat, non solum ob dolum
 verū, sed & ob præsumptū in litem iurari: quod probatur:
 nam aduersus tutorem non conficientem inuentarium,
 iuratur in litem, propter dolum præsumptū. d. l. tutor qui re-
 peritorium. ex communi omnium interpretatione: idem ad-
 notarunt Curt. iun. in d. l. in aditionibus. num. 28. & ibi Duar. nu. 35.
 Tiraq. in l. si vnquā. C. de renou. donat. in verb. donatione largitus. n. 1. 34.
 & licet Cor. conf. 81. col. 3. vers. imo lib. 4. Dec. in d. l. in aditionibus.
 num. 28. & Catel. Cotta ditione, iuramentum in litem, contra-
 rium probare conentur, asseuerantes, ob dolum præsum-
 ptum in litem non iurari, quasi speciale sit, quod ob eum
 iuret in actione tutelæ, in qua & ob latam culpam iuratur
 in litem. l. 2. C. de in lit. iur. opinor tamen & veritorem, &
 magis receptam esse priorē sententiam, quā generaliter Bart.
 num. 21. & Cuman. in d. l. tutor qui repertorium. Curt. iun. Duaren.
 & Tiraquell. in præcitatis locis, verā esse censent. miraberis
 forsā, lector candide, cur hanc opinionē Bart. ipse tribue-
 rim. & adscripserim, cum in contrariū Bart. locū adduxerit
 Catel. Cott. nec temere, hæc enim sunt Bart. verba: Nota,
 quod licet propter dolum solum iuret in litem, & non
 propter latam culpam, vt in l. in aditionibus. supra. de in lit. iur. tamē
 intelligitur pro dolo vero, non pro dolo præsumpto, vt hic.
 qui quidem locus vitio Codicis interuersus, fefellit virum
 alioqui diligentissimum, cum ita legendus sit: Nota, quod
 licet propter dolum solum iuret in litem, & non propter
 latam culpam, vt in l. in aditionibus. supra. de in lit. iur. tamen intel-
 ligitur pro dolo vero, vel pro dolo præsumpto, vt hic. Hæ-
 tēnus Bartol. a quo si diligenter eius sensum expendisset
 Catel. Cotta, non deduxisset propriam Cornei, & aliorum
 sententiam: hunc Codicis errorem deprehendimus ex

Cuman. qui ita Bartol. adnotationem refert in d. l. tutor. num.
 2. & Socin. conf. 213. colum. 3. lib. 2. ipsam Bart. sententiam de-
 scripserit, dolum præsumptū à Iuriconsulto contra tutorem
 non conficientem inuentarium, tandem num. 21. ab eodem
 Iuriconsulto responsum inconcinne & perperam adnotat:
 quidem expressum inibi sit, aduersus tutorem debet iu-
 ramentum in litem, ex eo, quod omiserit repertorium
 conficere.

His adde Bald. in cap. 1. §. vassallus. si de feud. fuer. controuers. inter
 domin. & agnat. vassal. vbi dicit notat. tex. in d. l. alio. C. de in lit. iur.
 & Socin. conf. 213. lib. 2. nu. 3. Chaffan. in consuetud. Burgund. rub. 6.
 §. 6. versicul. stud. inuentarium. Matth. de Afflic. dec. 169. Socin.
 iuniorē Paul. Catr. & Iaf. n. 5. in l. si per alium. §. hoc iudicium. ff. de qua-
 cum qui in ius vocat. &c.

CAPVT XV.

An successor vniuersalis, vel singularis teneatur stare locationi?

S V M M A R I A.

- 1 Successor singularis teneatur stare locationi & inquitur, quæstio eorum in re-
 ceptum fuerit in contractu donationis, vel conditionis.
- 2 Conditio ad longum tempus transiit in successorem etiam singularem.
- 3 Quoties in locatione & conductione adit hypoteca, non potest colonus ex-
 pelli à successore singulari.
- 4 An locator expellere possit conductorem ex causa necessitatis, item quid de do-
 natario, dno intellectus ad l. eadem. C. locati.
- 5 Vxor quo pacto teneatur stare locationi rerum dotium facta per maritum
 & quid à contrario.
- 6 Præstus succedens alteri, an teneatur stare locationi facta per præcessorem.
 Quod inibi late traditur.

Ivre Cæsarium statutum est, vniuersum successorem non
 posse à contractu locationis à præcessore stabilito relin-
 gere, nam & ei stare teneatur, l. iam veritas. C. locat. Regia l. 2. tit.
 8. part. 5. §. vlt. In sit. de locat. l. sed adde. §. pen. l. cum in plac. vers. iure-
 dem. ff. locati. Non idem est in successore singulari, etenim
 conductorem expellere potest, l. emptorem. C. de locat. l. qui
 dum. ff. eod. tit. Regia l. 19. tit. 8. part. 5. quod verum est, nisi habita-
 tio à venditore recepta sit habitatoribus, text. in d. l. emptorem.
 l. responsio. Siquidem tunc expelli non possunt habitatores
 modo mercede constituta, non gratis habitent, rex. in l. si mer-
 cedem. §. vlt. ff. de actio. emp. quem scribit singul. esse Ludovic.
 Roman. singul. 27. ex quo patet, excepta à venditore habitantibus
 habitatione, expelli posse ab emptore eos, qui contractum
 & agere de eundem possent, is in exceptionem, veniat glo.
 communiter recepta, præsertim à Paul. Cast. in d. §. vlt. agit autē
 de eundem donatarius aduersus donatorem, quoties don-
 atio non incipit à traditione, sed à promissione de donand.
 vel est eundem promissa. gl. ab omnibus probata in l. 2. C.
 de eund. vbi Salyc. gl. in l. Aristo. ff. de donat. §. vlt. vbi Bart. & Imol.
 Paul. Cast. in l. si à substituto. §. 1. ff. de legat. 1. colum. 2. Deci. conf. 539.
 Iaf. in §. fuerat. de actionib. num. 35. Bald. in aurb. ex testamento. 3. col.
 C. de col. Lud. Gozad. conf. 60. col. 2. Paul. de Cast. in l. si rem meam.
 ff. de solutio.

Secundo, etiam successor singularis non poterit expelle-
 re colonum, nec inquilinum, si res conducta fuerit ad
 longum tempus. text. in l. 1. §. quod autem. ff. de super. sic. glo.
 quam inibi Dd. sequuntur in d. l. emptorem. Guid. Pap. quæst. 380.
 Aufer. dec. 1. Tholefan. 420. Rota antiqua 86. Et licet in d. l. §.
 quod autem. de locatione ad vitam tractetur: & hæc ipsa opi-
 nio probetur in d. l. 19. tit. 8. part. 5. qua in vltima parte decisum
 est, colonum seu inquilinum ad vitam, vel perpetuum, non
 posse à successore singulari expelli: idem quoad exemplum
 huius secundæ conclusionis erit in locatione facta, & ad
 centennium conuentura, argum. l. vlt. C. de præscrip. longi temp. & l. vlt.
 tit. ff. si ager. velt. quo in loco Accursius hanc locationem ad
 decennium, perpetua locationi similem facit. Et tamen in
 perpetua locatione expressa est Regia constitutio: atque ita
 in specie notat Bart. in d. l. qui fundam. ff. locati. idem Bartol. in d.
 §. quod autem. in 2. Alexand. in l. si filio. §. si vir numer. 2. ff. sol. ma-
 trimon.

